

Załącznik do Uchwały Nr 0150/...../...../2011r.
Rady Miasta Tychy z dnia .....2011r.

MIEJSKI PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2012 ROK

Niniejszy Program Przeciwdziałania Narkomanii, zwany dalej *Programem* opracowany został zgodnie z treścią Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku, założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tychy na lata 2008 - 2013 oraz Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2012.

Cele Programu

Promocja zdrowego, wolnego od środków uzależniających, stylu życia
Ograniczenie rozmiaru aktualnie istniejących problemów narkotykowych

Podstawowe kierunki działań przyjęte w Programie:

- I. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- II. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- III. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla uczniów,
- IV. wspieranie działań instytucji, osób fizycznych i organizacji pozarządowych, służących rozwiązywaniu problemów narkotykowych;
- V. pomoc społeczna osobom uzależnionym i ich rodzinom, dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób, z wykorzystaniem pracy socjalnej, kontraktu socjalnego.

Diagnoza problemu

Porównując wyniki ESPAD (*Europejski Program Badań Ankiety w Szkołach*) przygotowanego na zlecenie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej uzyskane w roku 2007 z wynikami badania przeprowadzonego w Województwie Śląskim w 2004 roku zdiagnozowano nieznaczny wzrost odsetka 18 – latków, którzy kiedykolwiek w życiu używali wziewnych substancji chemicznych (klej, aerozole) (o 4,4 punktu procentowego), LSD lub innych halucynogenów (o 2,7 punktu procentowego), ekstazy (o 2,1 punktu procentowego) oraz sterydów anabolicznych (o 2 punkty procentowe).

Nieznacznie spadł zaś odsetek uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych, którzy zażywali marihuanę lub haszysz (o 4 punkty procentowe) oraz amfetaminę (o 2 punkty procentowe).

Pozostałe substancję psychoaktywne pozostają popularne wśród uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych w takim samym lub zbliżonym stopniu.

Jeżeli chodzi o 16-latków, czyli młodzież uczęszczającą do trzeciej klasy gimnazjum zdiagnozowano wzrost w okresie 2004 – 2007 odsetka uczniów, którzy kiedykolwiek w życiu używali wziewnych substancji chemicznych (klej, aerozole) (o 5,7 punktu procentowego) oraz w mniejszym zakresie – grzybów halucynogennych (o 2,2 punktu procentowego) i narkotyku crack (o 1,5 punktu procentowego).

Spadł natomiast odsetek 16-latków, którzy zażywali marihuanę lub haszysz (o 8,5 punktu procentowego), amfetaminę (o 3,3 punktu procentowego) a także laki uspokajające lub nasenne (o 2,8 punktu procentowego).

Pozostałe substancję psychoaktywne pozostają popularne wśród uczniów trzecich klas gimnazjum w takim samym lub zbliżonym stopniu.

W 2007 roku przeprowadzono badania ilościowe w formie ankiety audytoryjnej wśród 1914 uczniów tyskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Spośród uczniów trzecich klas gimnazjum, choć raz w życiu paliło marihuanę lub haszysz 23% chłopców oraz 14% dziewcząt. Dla uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych analogiczne wskaźniki wynoszą już 34% dla chłopców i 33% dla dziewcząt.

Uczniowie często palący marihuanę lub haszysz (trzy lub więcej razy w ciągu ostatnich 30 dni) zdecydowanie częściej występowali wśród chłopców: 6% w trzecich klasach gimnazjum i 5% w drugich klasach szkół ponadgimnazjalnych. W obu typach szkół, trzy lub więcej razy paliły marihuanę wyraźnie mniejsze odsetki dziewcząt (2%-4%). Potwierdza to hipotezę międzypłciowego zróżnicowania wzorów palenia konopi – osoby palące regularnie to przede wszystkim chłopcy, podczas gdy dziewczęta czynią to raczej „okazjonalnie”.

W przypadku szkoły jako miejsca zakupu marihuany lub haszyszu szczególnie zastanawia wysoki odsetek chłopców z drugich klas szkół ponadgimnazjalnych (19%). Informacja, że co piąty chłopiec deklaruje, iż zakup marihuany lub haszyszu jest w szkole stosunkowo łatwy, stanowi niepokojący sygnał wskazujący na potrzebę wzmocnienia działań profilaktycznych w placówkach edukacyjnych.

Przynajmniej raz w życiu ekstazy zażyło 5% chłopców i 3% dziewcząt z trzecich klas gimnazjów. Wskaźniki te rosną wraz z wiekiem ankietowanych. W przypadku uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych ekstazy spróbowało już 8% chłopców i 6% dziewcząt. Zażywanie ekstazy w okresie 30 dni poprzedzających badanie zdarzało się z podobną częstotliwością uczniom drugich klas szkół ponadgimnazjalnych (2,8%), co badanym z trzecich klas gimnazjum (2%). Natomiast zdarzało się to znacznie częściej chłopcom niż dziewczętom.

Przynajmniej raz w życiu środki wziewne, takie jak kleje, aerozole i tym podobne, w celu odurzenia się zażyło po 7% chłopców i dziewcząt z trzecich klas gimnazjów. W przypadku uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych takie doświadczenie miało za sobą 6% chłopców i 5% dziewcząt. Widać, więc wyraźnie, że ani wiek, ani płeć nie są w tym aspekcie czynnikiem różnicującym. Natomiast w przypadku częstotliwości zażywania środków wziewnych w ciągu 30 dni poprzedzających badanie możemy zaobserwować wyższe wskazania w grupie chłopców. Szczególnie niepokojące jest ustalenie, iż, podobnie jak w przypadku amfetaminy i ekstazy, zażywanie środków wziewnych przez uczniów nie ma charakteru incydentalnego - niezależnie od badanej podgrupy, około połowa uczniów spośród tych, którzy zażywali środki wziewne w ciągu ostatnich 30 dni, zrobiło to 3 razy i więcej.

Spośród pozostałych narkotyków najbardziej rozpowszechnione wśród badanych były grzyby halucynogenne i sterydy anaboliczne, zwłaszcza w grupie chłopców z drugich klas szkół ponadgimnazjalnych, gdzie odsetki respondentów przyznających się do doświadczeń z tymi środkami wyniosły odpowiednio 7,2% i 5,8%. Popularne okazało się też zażywanie LSD (wskazania około 4% chłopców i około 5% dziewcząt na obydwu szczeblach edukacji).

W terapii w Ośrodku Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień "Mens Sana" uczestniczyło w 2010 roku 78 osób uzależnionych od środków psychoaktywnych oraz 39 osób współuzależnionych.

W 2010 roku w Stowarzyszeniu „Trzeźwość Życia” udzielono 311 konsultacji osobom uzależnionym i współuzależnionym od narkotyków (w tym uzależnionych: 131 osoby i współuzależnionych 180 osoby), a 8 osób skierowano na leczenie terapeutyczne w Ośrodku zamkniętym.

Na terenie podległym Komendzie Miejskiej Policji w Tychach stwierdzono w 2010 roku 115 przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Realizatorzy Programu

Głównym realizatorem Programu jest Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta.

W realizacji Programu uczestniczyć będą również:

- 1) Jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Tychy:
  - 1) Wydział Informacji, Promocji i Współpracy z Zagranicą;
  - 2) Straż Miejska;
- 2) Jednostki organizacyjne Miasta Tychy:
  - a) Miejski Zarząd Oświaty;
  - b) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
  - c) Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji;
  - d) Ośrodek Usług Opiekuńczo – Wychowawczych;
- 3) Inne podmioty:
  - a) Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna;
  - b) Ośrodek Pomocy Psychologicznej, Profilaktyki i Terapii Uzależnień *Mens Sana*;
  - c) Komenda Miejska Policji;
  - d) Organizacje pozarządowe wspierające dzieci i rodziny zagrożone wykluczeniem;
  - e) Inne osoby i podmioty realizujące zadania wynikające z ustawy.

Zasoby

Placówka	Adres
Ośrodek Pomocy Psychologicznej, Profilaktyki i Terapii Uzależnień <i>Mens Sana</i>	ul. Bukowa 20
Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych	ul. Nałkowskiej 19
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Andersa 16
Komenda Miejska Policji w Tychach	al. Bielska 46
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach	ul. Budowlanych 59
II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich	Plac Baczyńskiego 1
I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach karnych osób dorosłych	ul. Bałuckiego 4
Miejskie placówki oświatowe:	Liczba placówek
Rodzaj	
Przedszkola	23
Szkoły podstawowe	21
Gimnazja	12
Szkoły ponadgimnazjalne	10
Szkoły specjalne	1
Antynarkotykowy Telefon Zaufania	227-99-99

Działania realizowane w ramach Programu

I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.

1. Realizacja programów terapeutycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
2. Prowadzenie programów postrehabilitacyjnych.
3. Prowadzenie grup edukacyjno-zadaniowych dla młodzieży eksperymentującej z narkotykami oraz wspierających młodzież w zapobieganiu nawrotom w uzależnieniu od narkotyków.
4. Udzielanie wsparcia finansowego w dostosowaniu warunków lokalowych dla prowadzenia zadań z zakresu pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.
5. Wdrażanie oddziaływań farmakologicznych dla osób uzależnionych od narkotyków, w tym np. stosowanie tzw. programu metadonowego.
6. Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje pracowników lecznictwa odwykowego, pracujących z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi oraz personelu medycznego (na podstawie zgłoszonego zapotrzebowania).

Wskaźniki:

- ilość osób objętych terapią;
- ilość osób uczestniczących w programach postrehabilitacyjnych;
- liczba godzin w ramach, których udzielono wsparcia terapeutycznego.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień dla rodzin dotkniętych i zagrożonych problemem narkomanii oraz przystosowanie pomieszczeń celem realizacji zadania.
2. Udzielanie rodzinom z problemem narkotykowym wsparcia psychologicznego oraz bezpłatnych porad i konsultacji w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego, cywilnego i karnego w ramach Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień.
3. Prowadzenie grup wsparcia i programów pomocowych dla członków rodzin osób uzależnionych.

Wskaźniki:

- ilość udzielonych konsultacji prawnych i psychologicznych;
- ilość osób uczestniczących w grupach wsparcia;
- liczba godzin w ramach, których udzielono wsparcia terapeutycznego.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla uczniów.

1. Wspieranie szkół podstawowych oraz gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w rozwijaniu działań profilaktycznych, w szczególności obejmujących diagnozę problemu używania narkotyków na terenie szkoły i realizację adekwatnego do potrzeb programu profilaktycznego.
2. Prowadzenie programów profilaktycznych w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży, stanowiących alternatywę wobec używania narkotyków.
3. Prowadzenie pozaszkolnych programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem oraz ich rodziców.
4. Prowadzenie autorskich programów edukacyjno - informacyjnych, dotyczących środków uzależniających dla uczniów tyskich szkół i/lub ich rodziców.
5. Prowadzenie zajęć warsztatowych adresowanych dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych uzupełniających wiedzę na temat zdrowego stylu życia.

6. Objęcie programem specjalnego nadzoru policyjnego miejsc szczególnie zagrożonych handlem narkotykami (m.in. szkoły i ich otoczenie).
7. Organizowanie kampanii społecznych, konferencji, debat, akcji edukacyjnych mających na celu zwiększenie aktywności tyszan (solidarności społecznej) w sprawach związanych z narkomanią; uwrażliwienie na konieczność szybkiej reakcji, nieobojętność wobec problemu.
8. Prowadzenie badań, sondaży i diagnoz pozwalających ocenić potrzeby, zasoby i efekty podejmowanych działań oraz poznać aktualny stan problemów narkotykowych w mieście Tychy;
9. Stworzenie lokalnej koalicji dla skutecznej walki ze zjawiskiem narkomanii z włączeniem rodziców dzieci i młodzieży szkolnej, angażując ich także w kontrolę środowiska szkolnego i pozaszkolnego, zachęcając do zwiększenia nadzoru nad dziećmi.
10. Edukacja publiczna za pośrednictwem Internetu.
11. Zapewnienie anonimowej konsultacji dot. uzależnienia oraz możliwości przekazania informacji o dealerach, itp. w ramach chat'u oraz poczty e-mail.
12. Prowadzenie spotkań bezpośrednich mieszkańców z przedstawicielami służb miejskich;
13. Zakupienie i rozpowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych.
14. Doposażenie realizatorów Programu w pomoce niezbędne do prowadzenia zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów narkotykowych.

Wskaźniki:

- liczba uczestników programów edukacyjno-profilaktycznych;
- liczba uczestników debat, akcji;
- ilość wydanych i rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych.

IV. Wspieranie działań instytucji, osób fizycznych i organizacji pozarządowych, służących rozwiązywaniu problemów narkotykowych.

1. Wspieranie działalności merytorycznej instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych z zakresu przeciwdziałania narkomanii.
2. Organizowanie szkoleń i warsztatów na potrzeby realizatorów Programu (nauczycieli tyskich szkół, pracowników świetlic środowiskowych, pracowników socjalnych, kuratorów sądowych, pracowników Policji, Straży Miejskiej, itd.), na temat problemów związanych z narkomanią.
3. Prowadzenie „Antynarkotykowego Telefonu Zaufania”.
4. Zakup testów do wykrywania narkotyków w organizmie na potrzeby realizatorów Programu.

Wskaźniki:

- liczba uczestników szkoleń;
- ilość zakupionych testów do wykrywania narkotyków.

V. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i ich rodzinom dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób, z wykorzystaniem pracy socjalnej, kontraktu socjalnego.

Wskaźniki:

- liczba rodzin, zagrożonych wykluczeniem, objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Budżet programu

1. Zadania ujęte w niniejszym Programie finansowane są ze środków budżetu miasta, zgodnie z uchwałą w sprawie budżetu miasta Tychy na rok 2012.
2. Budżet Programu został wydzielony ze środków przeznaczonych na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2012 rok.